

13 Μαΐου 1717

Η περιουσία της Μαρίας Θηρεσίας

Τη χρονιά που ο αυτοκράτορας της Γερμανίας και ιδιοκτήτης της Αυστρίας και άλλων εδαφών, Κάρολος Στ', υπέγραψε την επωφελή γι' αυτόν συνθήκη της Ουτρέχτης (βλ. 11.4.1713)

, αποφάσισε να τελειώνει μια για πάντα με την περιφορά των τίτλων (αυτοκράτορας, βασιλιάς, δούκας κ.λπ.) πέρα δώθε και συνέταξε την «Πραγματική Κύρωση», ένα είδος διαθήκης και νόμου μαζί. Το έγγραφο αφορούσε τις κτήσεις των Αψβούργων και μόνον αυτές.

Σύμφωνα με αυτό, όλα όσα του ανήκαν, βασιλεία, δουκάτα και κινητή περιουσία, μετά τον θάνατό του, έπρεπε να πάνε πακέτο στον εξ αίματος άμεσο κληρονόμο του, άνδρα ή γυναίκα. Αν ως τότε ο ίδιος δεν είχε αποκτήσει παιδιά, το πακέτο θα πήγαινε σε μια από τις κόρες του νεκρού αδελφού του, Ιωσήφ Α', τον οποίο ο ίδιος είχε διαδεχτεί. Τον επόμενο χρόνο (1714), ο Κάρολος Στ' αποποιήθηκε τα δικαιώματά του στον θρόνο της Ισπανίας. Σε αντάλλαγμα, πήρε τις Ισπανικές Κάτω Χώρες (Βέλγιο), τη Σαρδηνία, τη Νάπολη και το Μιλάνο.

Στα 1718, ένας ακόμα πόλεμος με την Οθωμανική αυτοκρατορία τελείωσε. Με τη συνθήκη του Πασάροβιτς, η Αυστρία είχε απλωθεί ως ένα τμήμα της Σερβίας και ως την Βλαχία. Είκοσι χρόνια αργότερα, στα 1739, τα εδάφη αυτά επιστράφηκαν στον σουλτάνο (συνθήκη του Βελιγραδίου). Όμως, από το 1718 και για πρώτη φορά, αυστριακός στόλος περιπολούσε στη Μεσόγειο.

Ένα χρόνο πριν, στις 13 Μαΐου του 1717, ο αυτοκράτορας Κάρολος Στ' ευτύχησε να γίνει πατέρας: Απέκτησε κόρη και την ονόμασε Μαρία Θηρεσία.

Ανάμεσα στα χρόνια 1720 και 1722, είδε να αποδέχονται την Πραγματική Κύρωση όλες σχεδόν οι «ιδιοκτησίες» του. Στα 1720, έγινε και μια ανταλλαγή: Ο δούκας της Σαβοΐας πήρε τη Σαρδηνία και έδωσε στον Κάρολο την Σικελία. Στα 1725, και η Ισπανία αναγνώρισε την Πραγματική Κύρωση και πήρε την Σικελία δώρο. Στα 1731, την αναγνώρισε και η Βρετανία. Η μικρή Μαρία Θηρεσία αποκτούσε το νομικό πλέγμα που θα την βοηθούσε να αναδειχθεί. Στα 1736, απέκτησε και σύζυγο, τον Φραγκίσκο Γ΄ της Λορένης, μελλοντικό δούκα της Τοσκάνης.

Ο Κάρολος Στ΄ των Αψβούργων πέθανε στις 26 Οκτωβρίου 1740. Χωρίς καν κήρυξη πολέμου, ο στρατός του Πρώσου βασιλιά, Φρειδερίκος Β΄, εισέβαλε στην Σιλεσία, μόλις πενήντα ημέρες μετά τον θάνατο του αυτοκράτορα. Η Μαρία Θηρεσία ήταν τότε 23 χρόνων με περιουσία της τα βασίλεια της Βοημίας και της Ουγγαρίας, το μεγάλο δουκάτο της Αυστρίας, τα δουκάτα της Μοραβίας και της Σιλεσίας, την Βόρεια Ιταλία, την Τρανσυλβανία και την Καρνιόλη. Ήθελε και την (γερμανική) Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία αλλά ως γυναίκα δεν μπορούσε να την έχει. Κατάφερε όμως να προωθήσει για αυτοκράτορα τον σύζυγό της, Φραγκίσκο, δούκα της Τοσκάνης. Ο πόλεμος «για την διαδοχή της Αυστρίας» έληξε 18 Οκτωβρίου του 1748. Η Μαρία Θηρεσία είχε καταφέρει να διατηρήσει την περιουσία της χάνοντας «μόνο τη Σιλεσία» και, μέσω του συζύγου της, να γίνει αυτοκράτειρα.

1830: Ιδρύεται η Δημοκρατία του Ισημερινού (Εκουαντόρ) με πρώτο πρόεδρο τον Χουάν Χοσέ Φλόρες.

1846: Το Κογκρέσο των ΗΠΑ κηρύσσει επίσημα τον πόλεμο κατά του Μεξικού για την κυριαρχία της Καλιφόρνια.

1940: Ενώ οι γερμανικές μεραρχίες σαρώνουν τη Δυτική Ευρώπη, ο νέος πρωθυπουργός

Ουίνστον Τσόρτσιλ, σε ιστορική ομιλία του στο βρετανικό Κοινοβούλιο, υπόσχεται στους συμπατριώτες του «τίποτε άλλο εκτός από αίμα, πόνο, δάκρυα και ιδρώτα».

1943: Ο Ιταλός γενικός διοικητής των δυνάμεων της Αφρικής, δούκας της Αόστης, παραδίδεται μια μέρα μετά την παράδοση των Γερμανών. Οι σύμμαχοι συλλαμβάνουν 250.000 αιχμαλώτους.

1945: Παραδίδονται και τα τελευταία γερμανικά στρατεύματα. Η συνθηκολόγηση είχε προηγηθεί από τις 7 του μήνα. Ο πόλεμος συνεχίζεται στον Ειρηνικό.

1965: Το Ισραήλ και η Ομοσπονδιακή Γερμανία συμφωνούν να συνάψουν διπλωματικές σχέσεις. Σε ένδειξη διαμαρτυρίας πολλά αραβικά κράτη διακόπτουν τις διπλωματικές σχέσεις με την Βόννη.

1968: Οι Βορειοβιετναμέζοι και οι Αμερικανοί αρχίζουν ειρηνευτικές συνομιλίες στο Παρίσι για τον τερματισμό των εχθροπραξιών στο Βιετνάμ. Οι διαπραγματεύσεις ναυάγησαν, ενώ ο «βρόμικος πόλεμος» τερματίστηκε το 1975, με την ήττα των Αμερικανών.

1981: Ο Πάπας Ιωάννης Παύλος Β' πυροβολείται στην πλατεία του Αγίου Πέτρου από έναν Τούρκο «Γκριζο Λύκο», τον Μεχμέτ Αλί Αγκτσά.

1993: Το αμερικανικό Πεντάγωνο βάζει στο συρτάρι το πρόγραμμα «Πόλεμος των Άστρων».

1994: Η παλαιστινιακή αστυνομία αντικαθιστά τους Ισραηλινούς στην αστυνόμευση της Ιεριχούς.

2001: Ο βαθύπλουτος ιδιοκτήτης τηλεοπτικών σταθμών, Σίλβιο Μπερλουσκόνι, θριαμβεύει στις γενικές εκλογές της Ιταλίας.

2004: Το κόμμα του Κογκρέσου εκλέγεται να κυβερνήσει την Ινδία με αρχηγό την τη Σόνια Γκάντι, Ιταλίδα χήρα του δολοφονημένου στις 21 Μαΐου 1991 πρωθυπουργού Ρατζιβ Γκάντι, γιου της επίσης δολοφονημένης πρωθυπουργού Ίντιρα Γκάντι. Μια εβδομάδα αργότερα, η Γκάντι αποποιείται την πρωθυπουργία υπέρ του οικονομολόγου Μάνχομαν Σινγκ, άλλοτε συνεργάτη του Ρατζιβ Γκάντι.

2005: Εκδηλώνεται εξέγερση εναντίον του προέδρου του Ουζμπεκιστάν, Ισλάμ Καρίμοφ, με αφορμή την προσπάθεια απελευθέρωσης 23 φυλακισμένων, κατηγορουμένων για τρομοκρατία, ισλαμιστών. Σε πάνω από 500 υπολογίζονται οι πρώτοι νεκροί.

Η 13^η Μαΐου στον πολιτισμό

13 Μαΐου 1913

Ένα τετρακινητήριο

Ο Ιγκόρ Σικόρσκι ήταν είκοσι χρόνων και γεμάτος όνειρα, όταν έφτασε στις Ηνωμένες Πολιτείες από την πατρίδα του τη Ρωσία. Μαζί του, έφερε τα σχέδια μιας καταπληκτικής, όπως πίστευε, ιδέας: Ένα αεροπλάνο που δε χρειαζόταν διάδρομο για να απογειωθεί ή να προσγειωθεί. Είχε σχεδιάσει ένα ελικόπτερο αλλά βρισκόταν πολλά χρόνια μπροστά από την εποχή του. Κανένας δεν ήταν διατεθειμένος να χρηματοδοτήσει την παλαβομάρα του, όπως έλεγαν. Γύρισε στη Ρωσία άπρακτος αλλ' όχι και απογοητευμένος. Βάλθηκε να κατασκευάσει ένα πολεμικό αεροπλάνο, το S-6, το οποίο αγόρασε η τσαρική αεροπορία. Ήταν τότε μόλις 23 χρόνων.

Ανήσυχος καθώς ήταν, καταπιάστηκε με μια καινούργια ιδέα: Την κατασκευή ενός πανίσχυρου αεροπλάνου με πολλούς κινητήρες. Ως τότε, τα αεροπλάνα είχαν έναν κινητήρα μπροστά ή και έναν δεύτερο αλλ' όχι χρήσιμο, πίσω. Ο Ιγκόρ έφτιαξε ένα

τεράστιο αεροπλάνο που ζύγιζε πέντε τόνους. Το ονόμασε Μπολσόι (μεγάλο), του έβαλε τέσσερις κινητήρες των εκατό ίππων και 16 τροχούς που μπορούσαν να αντικατασταθούν με σκι, αν ο πιλότος ήθελε να το προσγειώσει στο χιόνι. Κατασκεύασε, για πρώτη φορά χωριστή κλειστή καμπίνα για τον πιλότο και σαλόνι για τέσσερις επιβάτες. Ήταν ένα σωστό μεγαθήριο για την εποχή του.

Το τετρακινητήριο του Ιγκόρ Σικόρσκι πέταξε για πρώτη φορά στις 13 Μαΐου του 1913. Απογειώθηκε, έκανε μια μεγαλόπρεπη βόλτα και προσγειώθηκε ομαλά. Όλα είχαν λειτουργήσει στην εντέλεια. Ως τα τέλη του Αυγούστου 1913, το «Μπολσόι» έκανε 52 πτήσεις σε μια από τις οποίες επιβάτης ήταν ο ίδιος ο τσάρος Νικόλαος Β'. Όμως, μια μέρα, ενώ ήταν προσγειωμένο, κάποιο άλλο αεροπλάνο που πετούσε, έχασε τον κινητήρα του, που βρήκε να πέσει πάνω στο τετρακινητήριο του Ιγκόρ και να το διαλύσει!...

Ο Ιγκόρ Σικόρσκι δεν το έβαλε κάτω. Συνέχισε να κατασκευάζει αεροπλάνα και να αποκτά φήμη. Όταν στη χώρα του επικράτησε η κομμουνιστική επανάσταση, έφυγε στην Αμερική. Αργότερα, ξαναθυμήθηκε το ελικόπτερο. Αυτή τη φορά, κανένας δεν του μιλούσε για παλαβομάρες. Στα 1942, το ελικόπτερο VS-300 υψώθηκε κατακόρυφα στον ουρανό των Ηνωμένων Πολιτειών κι έμεινε μετέωρο, στον αέρα. Ήταν το πρώτο.

1607: Βρετανοί άποικοι με αρχηγό τον κάπτεν Τζον Σμιθ αποβιβάζονται στο Τζεϊμστάουν της Βιρτζίνια και ιδρύουν την πρώτη μόνιμη αποικία στο Νέο Κόσμο.

1787: Αναχωρούν από την Αγγλία για την Αυστραλία τα πρώτα πλοία με κατάδικους. Έφτασαν στην αποικία - φυλακή τον Ιανουάριο του 1788.

1833: Πρεμιέρα (στο Λονδίνο) της Τέταρτης Συμφωνίας του Φελίξ Μέντελσον (γνωστής ως «Ιταλικής») με μαέστρο τον συνθέτη.

1888: Το κοινοβούλιο της Βραζιλίας καταργεί την δουλεία.

1907: Γεννιέται η Βρετανίδα συγγραφέας Δάφνη ντι Μοριέ (Λαίδη Μπράουνινγκ), διάσημη για το μυθιστόρημά της «Ρεβέκκα».

1930: Πεθαίνει ο διάσημος εξερευνητής της Γροιλανδίας και του Βόρειου Πόλου και μεγάλος ανθρωπιστής Φρίτιοφ Νάνσεν. Ως εκπρόσωπος της Κοινωνίας των Εθνών, με τη δράση του, υποχρέωσε τους ισχυρούς της εποχής να βάλουν βαθιά το χέρι στην τσέπη και να χρηματοδοτήσουν την αποκατάσταση των Ελλήνων προσφύγων μετά τη μικρασιατική καταστροφή. Νόμπελ ειρήνης το 1922. Είχε γεννηθεί το 1861.

1950: Γεννιέται ο θρυλικός (εκ γενετής τυφλός) μαύρος τραγουδιστής της ποπ Στίβι Γουόντερ. Το αληθινό του όνομα είναι Στίβλαντ Τζάντκιντς Μόρις.

1992: Για πρώτη φορά κάνουν ταυτόχρονο «περίπατο στο διάστημα» τρεις αστροναύτες, προκειμένου να επισκευάσουν τον δορυφόρο Ιντελσάτ - 6. Παρέμειναν στο κενό 8 ώρες και 29 λεπτά.

2012: Ο Ολυμπιακός στέφεται πρωταθλητής Ευρώπης στο μπάσκετ, νικώντας 62 – 61 την ΤΣΣΚΑ Μόσχας στον τελικό της Ευρωλίγκας, στην Κωνσταντινούπολη. Είναι η δεύτερη φορά που κατακτά το πρωτάθλημα Ευρώπης, μετά από αυτήν του 1997, στη Ρώμη, με αντίπαλο την Μπαρτσελόνα.

2019: Σε ηλικία 97 χρόνων, πεθαίνει η διάσημη Αμερικανίδα ηθοποιός και τραγουδίστρια, Ντόρις Ντέι. Ανάμεσα σε άλλα, ερμήνευσε και το βραβευμένο με όσκαρ τραγούδι «Que Sera, Sera

»

(ταινία «Ο άνθρωπος που γνώριζε πολλά»). Είχε γεννηθεί στις 3 Απριλίου 1922).